

VALTIONEUVOSTON KANSLIA
STATSRÅDETS KANSLI

Statsrådets beslut om temaområden för den strategiska forskningen 2024

Den strategiska forskningen finansieras under moment 29.40.54 (Strategisk forskningsfinansiering). Som bevilningsfullmakt för 2024 föreslås 55,631 miljoner euro. Fullmakten och anslaget för strategisk forskning får användas för strategisk forskning i enlighet med de temaområden och prioriteringar som statsrådet har fattat beslut om. Med strategisk forskning avses långsiktig, problemfokuserad och vetenskapligt högklassig forskning som stöder samhällspolitiken och utvecklingen av samhällets funktioner och som syftar till att finna lösningar på stora utmaningar och problem i samhället.

Efter att ha fått ett initiativ av rådet för strategisk forskning har statsrådet med stöd av 5 b § i lagen om Finlands Akademi fattat beslut om att för den strategiska forskningen fastställa följande temaområden för 2024. Temaområdena är

- Vatten för välfärd, säkerhet och fred
- Demokratins framtid

Vatten för välfärd, säkerhet och fred. Forskningen inom temat fokuserar på vatten och vattenresurser som en samhällsfråga på nationell och global nivå. Vatten är en väsentlig del av välfärden, försörjningstryggheten och den hållbara utvecklingen, oavsett om det rör sig om ytvatten, grundvatten, inlandsvatten eller hav. Vattenresurser och vattenvägar är på många sätt avgörande för hur samhällen fungerar. Vatten och vattensystem har också en stark kulturell betydelse och ett stort kulturellt värde. Finland har stor expertis på vattenområdet, vilket ger en solid grund för utveckling av nya vattenrelaterade lösningar. Vatten är en kritisk resurs i världen, och vattenförvaltning orsakar spänningar och till och med konflikter. Även klimatförändringen, förlusten av biologisk mångfald och demografin innebär en utmaning för den internationella vattendiplomatin och vattenpolitiken.

Forskningen inom detta tema bygger upp bred förståelse och expertis för att trygga vattenförsörjningen och främja en hållbar vattenanvändning i Finland och internationellt. En god och rättvis förvaltning av vattenresurser och vattendrag är en förutsättning för ett välfärdssamhälle. Vatten och vattenresurser utsätts för tryck inom olika sektorer, bland annat industri, jordbruk, transport, turism och energi. Forskningen inom temat bör stärka förmågan att fatta långsiktiga beslut och förutse utmaningar och möjligheter i samband med vattenförvaltning och vattenförsörjning. Öppenhet och delaktighet i beslutsfattandet, liksom generationsöverskridande tillvägagångssätt, är avgörande för god vattenförvaltning.

Demokratins framtid. Forskningen inom temat fokuserar på demokratins framtid. Demokrati som baserar sig på medborgarnas friheter och rättigheter samt på likabehandling, delaktighet och mångfald utgör grunden för ett välfärdssamhälle och en rättsstat. Ett fungerande demokratiskt system bygger på medborgarnas förtroende. Långsiktiga beslut ska beakta såväl de nuvarande som kommande generationer. Globala kriser – såsom klimatförändringarna, utrotningen av arter och väpnade konflikter – som förutsätter radikala samhälleliga reformer är en utmaning för tryggheten av demokrati. Den nationella verksamhetsmiljön påverkas av multinationella aktörers resurser och koncentrationen av makten. Demokratien är också utsatt för indirekta former av maktutövning, såsom informations- och datamakt. En ojämn fördelning av deltagningsaktivitet och delaktighet samt polarisering i samhället försvagar de demokratiska institutionerna och sammanhållningen. Vad ska Finland satsa på för att värna om demokrati och grundläggande demokratiska värden i Finland och internationellt? Hur fungerar det demokratiska beslutsfattandet i situationer som på ett grundläggande sätt utmanar de nuvarande systemen? Hur kan demokrati främja den allmänna välfärden i framtiden? På vilket sätt kan ett demokratiskt system gynna både människor och naturen?

Temaområdet syftar till att med hjälp av tvärvetenskaplig forskning bygga upp en kunskapsbas och expertis för att lösa nuvarande och kommande utmaningar när det gäller tryggheten av demokratin. Forskningen inom temat ska förbättra förmågan att fatta långsiktiga beslut och förutse utmaningar och möjligheter i fråga om demokratis framtid. Ett centralt mål är att stärka demokratin, delaktigheten och förtroendet i samhället.

Statsministerns ställföreträdare,
finansminister

Riikka Purra

Konsultativ tjänsteman

Ritva Järvinen